

Q.P. Code : 23279

[Time: 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
 2. All questions carry equal marks (15).

- Q.1 Define International Relations and discuss its scope and relevance.
OR
 Discuss in detail liberal approach to the study of International Relations.
- Q. 2 Is post-cold war world Unipolar or multipolar? Elaborate your argument in detail.
OR
 Discuss cold war with reference to Bi-polar nature of international politics witnessed during cold war period.
- Q. 3 Discuss various types of conflicts and its impact on world politics.
OR
 Define the concept of Disarmament with reference to various hindrances to the process of Disarmament.
- Q. 4 Define concept of Globalisation. Elaborate on various opportunities and threats that it has brought to the world.
OR
 Discuss the role of European Union in regional economic integration of its member countries.
- Q. 5 Write short Notes (**Any three**):-
- a) Realist Approach
 - b) Balance of Power
 - c) Non Polarity
 - d) World Bank
 - e) Collective Security system
 - f) Human Security
-

Turn Over

Q.P. Code : 23279

२

(मराठी रुपांतर)

(वेळ : 2 ½)

(तास : ७५)

सुचना: १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १ आंतरराष्ट्रीय संबंधाची व्याख्या सांगुन त्याची व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या उदारमतवादी दृष्टीकोनांची विस्तृत चर्चा करा.

प्र. २ शीतयुद्धोत्तर काळातील जग एकध्रुवीय आहे की बहुध्रुवीय यावर तुमचे मत स्पष्ट करा.

किंवा

शीतयुद्धाच्या काळातील द्विध्रुवीय आंतरराष्ट्रीय व्यवस्थेचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र. ३ आंतरराष्ट्रीय संबंधाचे विविध प्रकार सांगुन त्यांचा जागतिक राजकारणावरील परिणाम स्पष्ट करा.

किंवा

निशस्त्रीकरण ही संकल्पना स्पष्ट करुन जागतीक स्तरावर निशस्त्रीकरणाच्या मार्गातील विविध अडथळ्यांची चर्चा करा.

प्र. ४ जागतीकीकरण ही संकल्पना स्पष्ट करुन जागतीकीकरणाच्या प्रक्रीयेने समोर आणलेल्या विविध संधी व धोके यांची विस्तृत चर्चा करा.

किंवा

युरोप खंडात प्रादेशीक आर्थिक एकात्मतेच्या संदर्भात युरोपीयन युनीयनची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र. ५ टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) वास्तववादी दृष्टीकोन
- ब) सत्ता संतुलन
- क) ध्रुवीकरण नसलेली व्यवस्था
- ड) जागतीक बँक
- इ) सामुहीक सुरक्षा व्यवस्था
- फ) मानवीय सुरक्षा